

Практична робота 10

ТЕМА: «Загальна характеристика овочевих коренеплідних культур».

Мета роботи: Вивчити загальну характеристику: господарське значення, особливості використання та поширення овочевих коренеплідних культур.

Матеріали та обладнання: підручники, електронні інформаційні ресурси, довідники.

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Загальна характеристика.

До групи коренеплідів відносяться представники наступних ботанічних сімейств: зонтичних (Umbelliferae) (морква, петрушка, пастернак, селера), лободових (Chenopodiaceae) (буряк), хрестоцвітих (Cruciferae) (редис, редька, ріпа, бруква).

Усі ці рослини, за винятком редиски, дворічні: в перший рік у них утворюється розетка листя і коренеплід, в яких накопичується запас поживних речовин, що витрачаються рослиною на другий рік життя на утворення насіння.

Овочеві коренеплідні культури	Бруква, буряк столовий, морква посівна, пастернак посівний, петрушка коренеплідна, редиска, редька дайкон, редька зимова, редька літня, редька лобо, ріпа, селера коренеплідна, скорцонера
-------------------------------	--

У формуванні коренеплоду бере участь стрижневий корінь, подсемядольное і надсемядольное коліно. З надсемядольного коліна (епикотиль) розвивається головка коренеплоду, несуча листя і бруньки і зберігає сліди відмерлих листків. З подсім'ядольного коліна (гіпокотиль) утворюється шийка,

позбавлена зазвичай листя і корінців. З власне кореня утворюється інша частина коренеплоду. Однак у різних коренеплідних рослин продуктова частина формується по-різному.

У коренеплідних рослин сімейства хрестоцвітних запасують органи (коренеплоди) утворюються або цілком за рахунок подсім'ядольного коліна (у редиски), або при значному його участю у формуванні запасуючих органу, тому ці рослини можуть розмножуватись розсадою, але практично через розсаду вирощують лише брукву.

У коренеплідних рослин сімейства зонтичних сорти з подовженою формою коренеплоду формують його в основному за рахунок стрижневого кореня. У таких рослин коренеплоди майже повністю занурені в ґрунт, що дозволяє прибирати пізньостиглі сорти в більш пізні терміни. Такі рослини можна пересаджувати, так як стрижневий корінь при пересадці обривається, внаслідок чого виходять гіллясті коренеплоди. При вирощуванні на задернелых малоокультуренных ґрунтах з невеликою глибиною орного шару довгі і підлозі довгі коренеплоди моркви, петрушки, пастернаку внаслідок травматичного пошкодження стрижневого кореня також набувають потворну розгалужену форму. На щільних ґрунтах особливо схильна до утворення гіллястих коренеплодів петрушка.

Серед різновидів петрушки є листова петрушка, не утворює товарного коренеплоду.

Пастернак формує коренеплід так само, як і моркву. У селери коренеплід округлої форми. Вирощують селера зазвичай розсадним способом, так як він має довгий період вегетації —150—180 днів.

Розрізняють три види селери: кореневий, черешковий, або салатний, і листовий, або срывной. Селера містить дуже багато ефірних масел.

Столовий буряк поділяється на два підвиди: коренева і листова, або мангольд, у якого є сорти листові і черешкові.

У сортів столового буряку з круглою та плоскою формою коренеплоду останній занурений в ґрунт не повністю, так як він значною мірою формується за рахунок подсім'ядольного коліна. У сортів з довгими коренеплодами значна частина коренеплоду утворюється за рахунок потовщення стрижневого кореня. Плоскі і округлі форми буряка можна вирощувати розсадою, що має значення для просування цієї культури на північ і для отримання ранньої продукції.

У зв'язку з тим, що коренеплоди буряка приблизно на одну третину підносяться над поверхнею ґрунту, прибирання їх необхідно проводити в більш ранні терміни, ніж коренеплоди моркви, петрушки, пастернаку. Останні повністю занурені в ґрунт, що в деякій мірі захищає їх від знижених осінніх температур. Застосування крапельного поливу в теплицях значно спрощує процес зрошення.

Кільвеватість коренеплодів буряків (світлі смуги на поперечному розрізі коренеплоду) — результат значного розвитку судинно-волокнистих пучків, що

складаються з клітковини. Чим сильніше виражена кільцеватість, тим меншу харчову цінність представляє коренеплід. У одного і того ж сорту буряків чим крупніше коренеплід, тим більше виражена кільцеватість. У зв'язку з цим для столового буряка встановлений стандартний вага коренеплоду не більше 0,5 кг.

ХІД РОБОТИ

Завдання 1. Надайте загальну характеристику овочевих коренеплідних культур їх господарське значення (поширення, використання, площі, урожайність, хімічний склад тощо).

Завдання 2. Описати ботанічні, біологічні та господарські показники овочевих коренеплідних рослин за такою таблицею 1.

Завдання 3. Охарактеризуйте типи овочевих коренеплідних культур.

Завдання 4. Опишіть біологічні особливості овочевих коренеплідних культур: відношення до тепла, світла, вологи, ґрунту.

Зміст звіту. Результати виконання завдань.

Таблиця 1

Ботанічні, біологічні та господарські показники овочевих рослин

Назва рослини	Ботанічна назва родини (українською мовою)	Ботанічна назва родини (латинською мовою)	Назва плоду	Назва продуктового органу	Тривалість життєвого циклу	Агро-біологічна група

Контрольні питання

1. Які культури відносяться до овочевих коренеплідних?
2. Назвіть основні біологічні особливості овочевих коренеплідних культур.
3. Яка коренева система овочевих коренеплідних культур?
4. Галузі використання овочевих коренеплідних культур?
5. Значення овочевих коренеплідних культур.